

Unitárius Közlöny

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENCZ EGYLET.

— SZERKESZTI —

Dr. BOROS GYÖRGY.

TARTALOM:

A szerkesztő asztaláról	193	□	A Dávid Ferenc-Egylet XXIV-ik	
Vezéreink és eszméink. Elnöki		□	közgyűlése	200
megnyitó, tartotta Petriche-		□	Egyleti élet és munkásság....	208
vich Horváth Kálmán	194	□	Szerkesztői üzenetek	208

☞ Kérjük az előfizetések megújítását, a tagdíjak beküldését. ☞

Először a második oldalt tessék megtekinteni.

Az „Unitárius Közlöny“ pártolói.

Minden jó ügynek vannak pártolói, mert az emberek szívesen áldoznak, akkor ha nemes célnak szolgálhatnak. Az „Unitárius Közlöny“ immár 21 éve szolgál mindenkinek önzetlen buzgósággal, alig számottevő csekély összegért. Most olvasóihoz fordul, mert a nyomdai viszonyok miatt kétszer többbe kerül mint eddig, de a rendes díjakat nem akarja felemelni. Buzgóságból önkéntesen adtak

1. Báró Petrichevich Horváth Kálmán	50 K
2. Arlov Viktorné Sopron 2 szegény helyett	4 K
3. Boros György gazdatiszt Ladamos	4 K
4. Röschner Valéria Nagybánya	2 30 K
5. Dr. Hankó Domokos Szászrégen	20 K
6. Firtos Dénes Beszterce ..	2 K
7. Pákei Lajos főmérnök Kolozsvár	30 K
8. Dr. Ferenczi Géza képviselő	5 K
9. Ifj. Pataky László képviselő (ígéret) Dézsfalva	10 K
10. Gyulay Árpád p. ü. tanácsos Kolozsvár	5 K
11. Dr. Kozma Endre közjegyző Székelykeresztúr	5 K
12. Létay Gábor erdőszámvé- vevősségi főnök Lugos	5 K

13. Berde Ferenc jbiró Fogaras	2 K
14. Szentannai Sámuel tanár Kiskunfélegyháza.....	2 K
15. Pap Mózes igazgató-tanár Székelykeresztúr	3 K
16. Ekárt Andor lelkész Cse- hétfalva	1 K
17. Kiss Sándor esperes Sepsis- zentkirály	5 K
18. Vaska Béla lelkész Kőkös	1 K
19. Vári Albert lelkész Székely- udvarhely	2 K
20. Orbók Ferenc Kolozsvár	2 K
21. N. N. főtanácsi tag	3 K
22. Ürmösi Károly lelkész Ho- morodjánosfalva	1 K
23. Dr. Boros György Kolozsv.	10 K
K	174 30

Postai utalványra ragasztandó.

Az Unitárius Közlöny
költségeire küldök.....
koronát s ígérem, hogy
legalább egy taggal szapo-
ritani fogom az Egyletet.

**Ékszerek, ezüstművek, órák, angol,
francia, württembergi és berndorfi
különlegességek**

a legjutányosabban beszerezhetők
angol rendszer szerint

Sárga János

ékszerész s egyházi szerek műintézetéből
KOLOZSVÁR, MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR 13.

Tájékoztatásul 2000 ábrával ellátott árjegyzék
ingyen és bérmentve. — Ékszerek, órák, ezüst-
művekből stb. választékot is készséggel küld.

Vallás, hit és szabadság. A genfi konferencia könyve, 300 oldal, tartalmaz 25 értekezést a legjelesebb külföldi írótól. Ára lapunknál rendelkezve 2 kor. Postán küldve 20 fillérrel több.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

Kiadja:

A DÁVID FERENCZ-EGYLET.

Szerkeszti:

Dr. BOROS GYÖRGY

Előfizetési ára: 2 k. 40 fillér. Egy szám ára: 24 fillér. Egyleti tagok, 5 évi kötelezettséggel, egy évre 2 koronát fizetnek.

Minden pénz Gálfi Lőrincz egyll. pénztárnokhoz küldendő Kolozsvárra. — Hírdetések jutányos árban fölvétnek. — Kéziratokat nem adunk vissza.

A szerkesztő asztaláról.

Az egyház főgyűlése. A hagyomány megőrizte a legnagyobb unitárius gyűlés emlékét. A Dávid Ferenc halála után tartották s 400-nál több pap vett részt benne. Olyant azóta mi magyar unitáriusok nem tarthattunk, mert 200 esztendő alatt mások állandóan apasztották egyházközségeink számát s a papokat is. De nagy gyűlésünk volt csak tavaly is Csókfalván, ahol nemcsak 400-an, hanem talán 4000-en is valánk. Ott a papokkal együtt voltak hiveik is messzi helységekből. Ilyent csak négy évenként tarthatunk a költség miatt. Van azért szép és népes gyűlésünk minden más esztendőben itt Kolozsvárt. Ide nem jó tel a hivek serge, de megjelenik a tanácsos papok és világiak száza vagy felével több. Ezek az urak szorgos nagy munkát végeztek, mert a jelen évi alkalommal 14 hónap sokféle intézkedését kellett felülvizsgálniok. Több szem többet lát s ha ennyi bölcs embert az unitárius szeretet és egyetértés lelke megszáll, lehetetlen, hogy jó eredmény ne származzék.

*

A Dávid Ferenc-Egylet érdemes elnöke megnyitójában foglalkozik a pápai körlevéllel. Erkölcsi szempontból vizsgálja és bírálja. Papi ember sem szólhat több és mélyebb vallásos érzéssel, mint ez a tiszta szívű és magas mivelttségű főúr, akiben soha sem az urat, hanem mindig csak az embert látjuk. Reméljük, hogy egy olvasónk sem mulasztja el a beszéd elolvasását.

*

Fiók-egyleteink azonnal kezdjenek munkához és az eddiginél is sokkal nagyobb buzgósággal dolgozzanak. Terjesszék a békeséget, erősítsék a vallásos érzést és győzzék le a felekezeti gyűlölséget, mert ekkor nemcsak maguknak és egyházuknak, hanem a hazának is szolgálatot tesznek.

Az *unitárius püspök*, Ferencz József ōmélt. évi jelentésében fájó érzéssel sóhajt föl, hogy a pápai irat vihart támaszt a békés családokban. De egyben ki is oktatja hiveit és mindeneiket, akiket illet, azt mondván, hogy ha valaki a vegyes házasságot törvénytelennek nevezné, indítsanak pert becsületsértés miatt. Lehetetlen, hogy akadna oly bíró, aki meg ne büntetné a sértőt, mert Magyarországon a törvény tökéletesen érvényesnek tart minden házasságot, amely a polgári anyakönyvvezetőnél megkötöttet. A papi áldást a törvény ajánlja a hívőknek, de nem parancsolja, s azt is megengedi, hogy bármely paptól kérhessék az áldást. Volt eset arra, hogy unitárius pap zsidó házásokra adta áldását.

Minden unitárius jegyezze meg jól, amit most mondunk. A gazdasági bizottság tagjai, főképpen *Daniel Lajos*, *Űrmössy Jenő*, *Gyöngyössy Béla*, *Hadházi Sándor* magokra vállalták két esztendőre a gazdaságok vezetését. Teljesen ingyen, tiszta unitárius lelkesedésből, önfeláldozással, fáradságot nem kimélve ígérték, hogy a jószágigazgató helyett lesznek ōk a jószágigazgatók. Ígérték, hogy az eddiginél jóval nagyobb összeget fognak beadni, ígérték, hogy mindent áttanulmányoznak s tapasztalataikat az egyház rendelkezésére bocsátják, hogy azután tudja mi a teendője. Hős, bátor és nagyszerű vállalkozásnak tartjuk. Hirdetjük, hogy unitárius ember egyházáért mostanában nagyobb áldozatot nem ajánlott föl. Hirdetjük, hogy ezek a férfiak nagyobb biztosítékot nyújtottak, mint a mekkorát bármely jószágigazgató vagy bérlő nyújthat mert ōk becsületüket, tudásukat, önzetlenségüket ajánlották fel. Ezt a négy nevet jegyezze meg mindenki, mert a jövőben majd sokszor fogjuk hallani. Mi levesszük kalapunkat előttük s bátran mondjuk, hogy igazi unitárius cselekedetük minden köszönetre érdemes. Hogy az Egyházi Főtanács tagjai megtartották a régi rendszert az ne zavarja, mert ōk megtették kötelességüket.

Vezéreink és eszméink.

A pápai hatalom és a szeretet.

— Elnöki megnyitó a Dávid Ferenc-Egyletben. —

Tisztelt hölgyeim és uraim!

Mélyen tisztelt közgyűlés!

Egyletünk, mely a vallás, az erkölcsi élet művelésére alakult, mely ezen hivatását megőrizte és fennakarja tartani a jövőben is, figyelemmel kell hogy kísérje a társadalmi életben feltűnő

mindazon jelenségeket, melyek annak alakulására befolyással lehetnek, támogatva azokat, vagy küzdve ellenük, aszerint amint azok javára szolgálhatnak vagy kárt okozhatnak bennük. Sajnálattal, hazánk kulturális mozgalmai iránt aggodó szívvel kell kijelentenem, (mert másképp nem tehetek, ha az igazság szavát kell kimondanom) hogy társadalmunk egén komor felhőket látunk közeledni, melyek vészt rejtenek magukban és ha kitörhetnek mielőtt kellő védelemről gondoskodtunk volna, erkölcsi életünk kertjében gondosan ápolt nemes oltoványokat semmisíthet és számtalan család tagjainak lelki békéjét, lelki egyensúlyát zavarhatja meg, sértő éket ütven közibük, egy mindig szemek előtt lebegő mementót, ezen szavakkal: „Vigyázz a lelked üdvösségére!” mely bár ottan volt már évtizedek óta, de létezésükről senki sem tudott, mert mindenki úgy vette, mint egészen természetes dolgot. Most azt úgy kívánják feltüntetni, mint egy oly állapotot, mely nem maradhat, melyet megváltoztatni egyházi kötelesség. Úgy gondolom, tudják, miről kívánok szólni. A „Ne temere” kezdetű pápai encyklikát értem.

Ez év október 1. óta a katolikus egyházra nézve csak azokat a házasságokat tekintik érvényeseknek, melyeket a tridenti zsinat rendelkezéseinek értelmében a saját plebánosa előtt és két tanu jelenlétében kötöttek; a vegyes házasságot csak azon feltétel alatt, ha a felek ünnepélyesen és írásban, királyi közjegyző előtt felvéve, kötelezik magukat arra, vagyis reversalist adnak arról, hogy a házasságból született mindkét nembeli gyermekeik a katolikus vallásban neveltetnek. Ha ily reversalist nem adnak, azután akár csak polgárilag vagy egyzsersmind más felekezeti lelkész előtt is megkötik a házasságot, azt az egyház nem tekinti mátrimoniumnak (szentséges házasságnak), hanem csak *clandestinum conjugium*nak (tiltott viszonynak).

Ezek után azt kérheti mindenki, ki a vallásfelekezeti béke barátja és ki ne lenne az e hazában, eddig a vallási türelmeség hazájában, hogy mi okból nem tartották fenn nálunk, Magyarországon a vegyes házasságok megkötésére nézve a tizehathodik Gergely pápa által 1844. megadott és a Lambruschini-féle utasításban foglalt kivételt, mely már több mint 60 év óta érvényben van, midőn éppen X. Pius pápa 1906-ban „Provida” kezdetű konstitúciójában ezt a kivételes jogot egész Németországra kiterjesztette?

Ezen kérdésre csak azt válaszolhatom, mit gróf Tisza István tett Pápán ez év szept. 22-én a dunántuli ref. egyházkerület közgyűlésén elmondott megnyitó beszédében, melyet egészen magamévá teszek. Ez így szól: „hogy itt nem olyan valami sarkalatos hitelv, a római katolikus egyháznak nem olyan

rendíthetetlen elvi álláspontja az, amely ezen bajokat és veszélyeket felidéri, de amelyre hivatkozva joggal mondhatná azt, hogy mindhiába, nem lehet hűtlen önmagához, nem változtathat sarkalatos alapelvein. Oh nem! Itt egy fegyverről van szó a római egyház hatalmi törekvéseinek szolgálatában, melyeket kézbe vesz vagy letesz a kézről, taktikai szempontok szerint, aszerint amint egyik vagy másik területen elérkezettnek látja az időt e fegyver alkalmazására.“

Valóban elszomorító jelenség, ha látjuk, hogy a hatalmas római katolikus egyház miként bántja intézkedéseivel a többi keresztény felekezeteket lelkivilágukban, ahelyett, hogy rendelkezésre bocsátaná nagy befolyását és segédeszközeit a hazánkban úgy is eléggé felgyülemlett szociális bajok orvoslására, igazi krisztusi eszmék megvalósítására és ez által miként gyengíti azt, ellenségeink örömeire, kik bizony sokan vagynak. Mi unitáriusok, mint kicsiny egyház, nem sokat számítunk a megindult versengésben, de azért a szabadelvű eszmék, a felekezeti békeség és türelmesség elveinek hirdetésében, mi, kik annyit szenvedtünk, épp ezek hiányában a multban, nem utolsók, hanem az elsők között kell hogy legyünk! Hirdetjük is azt lelkünk egész meggyőződéséből és az azt átható melegséggel. De nem harcot hirdetünk, hanem békét, midőn mindent kerülni kívánunk, ami azt veszélyeztetné. Így szólunk: Egyesítsük a tagjainkban levő nem csekély erőt, hogy lehető támadások ellenében védekezhessünk. Világosítsuk fel hiveinket a pápai dekrétum szándékáról, kössük lelkükre, hogy házasságkötéseiknél semmi esetben ne adjanak reverzálíst, világosítsuk fel, hogy mily nagy bűn az saját egyházuk ellenében. Katolikus barátainkkal tart-suk fenn a meglévő jó viszonyt, magyarázzuk meg nekik is, hogy a pápai dekrétum mit akar: a családokban megzavarni az eddigi áldagos békét.

Mi nem tudhatjuk mit hoz a jövő. De így cselekedve lecsillapodhatik megzavart lelkiállapotunk, mert megtettük kötelességünket.

Méltóságos és Főtisztelendő püspök urunk is nyilatkozni fog e tárgyban főtanácsi megnyitójában és főtanácsunk is megteszi a magáét a tárgyalások során, de mindezek dacára mi mint vallásos erkölcsi testület, nem mehetünk el szó nélkül egy tény mellett, mely oly mélyen belevág családi életünk szentélyébe.

De most hagyjuk el e komor magaslatokat, a köd borította homályból szálljunk alá a völgybe, ahol a pázstor furulyaszó mellett örzi juhait, nem törődve ily társadalmi háborúságokkal, hol a himes rét zöld pásztintján letelepedve, a berkek csalitjában fészkelő gerlék bugása és a kakuk szava mellett, talán a mi

kedélyünk is felvidul keresve és megtalálva a szeretet megnyilatkozásait, melyről szólni kívánok.

Lássuk addig is mi is tulajdonképpen az a *szeretet*? Én úgy gondolom, hogy amidőn az ember segítségére megy szenvedő vagy szükségben levő társainak, ha egy beteget, elnyomorodott koldust látunk, nem fordulunk el tőle, mint kellemetlen látványtól, hanem szívünk önkénytelen szánalmat érezve mindenki iránt, aki szenved, ajkainkra jó a szíves, bátorító szó, ahol az szükséges, mely ha nem is segít a bajon, legalább vigasztalni kíván, kitartásra buzdítva, támogatást nyújt a kétségbeesőnek; ahol anyagi támogatás kell azt megadjuk, ha módunkban van, ha nincsen, abban járunk, hogy másoktól megkaphassa, és ebben nem kiméljük magunktól a fáradságot és az esetleges kellemetlenségeket, mely azzal szokott járni. Midőn jól esik csak a gondolat is, hogy segíthetünk és ha elképzeljük, hogy ennyi meg annyi vagyonunk volna, nem arra gondolunk első sorban, hogy személyünknek és legközelebbi családjunknak mi minden kellemes dolgot szereznénk meg vele, de ezzel egyidőben örömmel gondolnánk arra a sok jóra, mit azzal cselekedhetnénk másokkal — a szükölködőkkel is.

Midőn a gyermekeket szeretjük, mert ártatlanok; de az embereket sem ítéljük el könnyen, mert ők is megjavulhatnak. Midőn követjük mindenben, amennyiben képesek vagyunk arra, Krisztus urunk altruisztikus tanait, ki maga lemondott, tanítványaitól is megkivánta, hogy lemondjanak a földi javaikról és mindarról, mi részükre a személyes jólétet, nyugalmat és kényelmes életet biztosította volna, hogy ezáltal megnyerjék a mennyország kincseit, mert mint mondá: a tevének könnyebb átmenni a tű fokán, mint a gazdagnak bejutni a menny kapuján.

Egyszóval a szeretet nemes önmegtágadás önmagunk irányában, hogy a megmaradott nagy felesleget másoknak adhasuk nemcsak vagyonban, igaz abban is, ha van, hanem minden cselekedetünkben, eljárásunkban, melylyel másnak hasznára lehetünk.

Ugy-e? Nagy tevékenységi kör, melyben mindenki megtalálhatja a maga helyét, ha keresi.

Ezen irányban olvastam lapban, könyvben, hazánkból, más tájakról következőket. Első eset:

Az „Ujság“ 193. számában. Balatonfüredi tudósítás. „Vulpes álnevű“ ironktól: Hogyan nyaral a magyar nagyasszony?

„A füredi nagyasszony talán az utolsó. Nagyasszonynak is utolsó, kivüle senki más nem érdemli meg azt a nevet. Szívjóságnak is utolsó, talán és egészen olyan, mint a délibáb, el sem tudjuk hinni, hogy valóság.

Napestig elnézném a strandon, hogy apró, tipegő léptekkel

végig rójja. Csupa fehér. Az arca, a haja, a ruhája, mindene fehér mint a hó. Mindenki más, férfi, asszony, gyerek napról-napra barnább lesz. Lesüti őket a nap, égeti a szokatlan friss levegő s a fehér szalonhölgyből, aki jön, csupa barna cigány asszony lesz amire elmegy. Csak ő marad fehér egyedül, a nagyasszony, vagy talán még fehérebb lesz. Mintha belülről jönne a színe.

„Napestig elnézném, hogy a gyermekeket becézi. Mind ismeri őt, még a legapróbb is, aki gyügyögő szóval ki sem tudja mondani a nevét. De két apró kacsójával tud feléje röpdösni mint a madárfiók. S ő mind szereti, mind dédelgeti és számon tartja valamennyit, mint a tyukanyó a csipegőit. Jaj csak ne hiányozzék egy se. És ha együtt vannak eljátsza nekik a legbájosabb nagymamát.

„Napestig elhallgatnám a beszédjét, amelynél szebb magyar szót még nem hallott senki. Van benne valami a gerle turbékolásából, amikor beszél. S amint más emberen érzem, hogy hol az orrából, hol a gégéjéből, hol a tüdejéből árad a szó, a nagyasszony szava mindig olyan, mintha egyenesen a szívéből jönne.“ Ezeket írja a tudósítás.

Hogy ki ezen uri nő, én nem tudom, de hogy van szíve és hogy a szeretet melege sugárzik onnan felénk, azt állíthatjuk.

Második eset: Tolstoi, nagynénje, Tjátjana Alexandrovna Jezgolskájáról így ír.

„Jellemének legjellegzetesebb vonása volt mindenkivel szemben, kivétel nélkül, csudálatos jósága 30 év óta, — bár utángondoltam — nem emlékszem olyan esetre, hogy megharagudott, valakit durva szóval illetett vagy elítélt volna. Jól emlékezett meg egy másik nénémről, ki szívének erős fájdalmat okozott az által, hogy minket tőle elvett, nem ítélte el nővére férjét sem, ki vele szemben oly csuful viselkedett. Cselekedekkel jó bánásmódja magától érthető volt. Azon meggyőződésben nevedekett fel, hogy lenni kell urnak és szolgának, állását azonban csak arra használta fel, hogy másoknak szolgáljon. „Morálja“ tisztán bensőséges volt. Nem nyilvánult meg az tetteiben, tettektől idegenkedett, mégis békeszerető, alázatos és a szeretetben odaadó egész életében, melyben nem lakozott önös szenvedély, megnyilatkozott a csendes, feltolás nélküli odaadás.

„Amint nem tudok, hogy valakit megsértett volna, de olyanról sem tudok, ki őt ne szerette volna. Soha sem beszélt magáról, vallásról, hogy mit kell hinni, hogy ő mit hiszen és miért könyörög Istenhez. Mindenben hitt, csak egy dogmát nem ősmert el: az örök bűnhődést. Azt mondá: „Dieu qui est la bouté meme, ne peut pas vouloir nos souffrances.“ Isten, ki a jóság maga, nem kívánhatja a mi szenvedéseinket.

„Nem csak irántam való szeretete volt derüs. De az egész légkör körülötte; a szeretet légköre mindenkinek, jelen- és távollévőknek, élőknek, holtaknak, még az állatok részére is.

Egyebet most elhagyva, csak azt kívánom leírni, hogy temetésén a parasztok miképp viselkedtek. Amint a temetési menet a falun áthaladott, nem volt a 60 házból egy sem, melynek gazdája ki ne jött volna és ne mondott volna egy megáldást, egy requiemet. Jó asszony volt, senkinek sem vétett, mondák mind. Laoset mondja: „az az értékes, ami nincsen meg bennük.“ Így van az életben is, akkor legszebb, legtartalmasabb, ha nincs benne semmi a rosszból.

„Ezt könnyű mondani, de kevés példa van reá. Én csak egy lényt ösmerek, ki élőpéldája volt.

„Csendesen halt meg, lassacskán elaludt. Ugy halt meg, amint kívánta, nem abban a szobában, amelyben élt, azért hogy ezzel is minket a keserves emlékektől megkíméljen.“ Így szól a Tolstói leírása.

Nemde az önzésnélküli odaadásnak mily megható nyilvánulása az, midőn valaki még a halálos ágyán is gondol arra, hogy enyhítsen fájdalomán azoknak, kiket szeretett?

De tovább nem folytatom, ezen felolvasott töredékek is kellőleg mutatják, hogy voltak és vannak mindig olyanok, kik megértették, kiknek szíve megérzi, hogy mi a valódi szeretet. Nekünk nincs más teendőnk, mint buzdítani, rámutatni ezen jelenségekre, hol azokat észleljük.

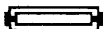
Vidéki fiókegyleteink dicséretes munkálkodást fejtettek ki az idén is; élesztvén ez által az erkölcsi élet javulására való törekvést és a vallásos buzgóságot.

A budapesti Dávid Ferenc-Egylet sikeres, eredményeket felmutató felolvasásait kell különösen kiemelnem, mely magasabb műveltségű hallgatóságot tudván maga köré gyűjteni, ezek által, nemkülönben felolvasóik személyében, bár azok gyakran nem hitsorsosaink, szószólói lesznek a mi szabadelvű vallásos eszméinknek a tudományos és elfogulatlanul gondolkozó körökben.

A Dávid Ferenc-Egylet perselye ki van téve. Sziveskedjenek abba beletenni adományait, melyre az egyletnek nagy szüksége van. Lapunk kiadása is, úgy látszik, mindennek ára növekedvén, többre fog kerülni. Magam részéről felajánlok a perselybe 50 koronát.

Kérem a tisztelt titkár urat, olvassa fel évi jelentését.

A közgyűlést megnyitom.

A Dávid Ferenc Egylet XXIV-ik évi közgyűlése.

Tartatott Kolozsvárt 1908 okóber 30 án. Elnökölt báró Petrichevich Horváth Kálmán. Az elnöki szék mellett helyet foglalt Ferenc Józsefné alelnök. Jegyzett dr Boros György titkár. Jelen volt 150 egyleti tag.

Jegyzőkönyv.

1. A Hymnus közös éneklésével fönállva fohászodik a nagy közönség a magyarok Istenéhez.

2. Oszváth Gábor felsőfehéreköri esperes áhítatos imában emeli az egek urához a gyülekezet szívét.

3. Elnök ur megtartja megnyitóját

Mózes Mihály abrudbányai alelnök az elismerés meleghangján tartott szavakban méltányolja az elnöki szép beszédet és jegyzőkönyvi köszönetet indítványoz.

— A közgyűlés általános éljenzésben fejezi ki hozzájárulását.

(A beszédet fennebb közöljük. Szerk.)

4. Titkár fölolvassa évi jelentését:

Titkári jelentés a D. F. E. XXIV-ik évi működéséről.

Az 1908-ik év krónikása sok följegyezni valót fog találni, mert ez valóban mozgalmas esztendő volt. A magyarországi protestánsok a külső nyomás hatása alatt szövetkezésre indultak s egyszerre két új szervezetet létesítettek: az „Vallásügyenlőség szövetséget“ és a „Kálvin szövetséget“. Amaz egyetemesebb és talán politikai jellegű lesz, ez specialisabb, a református afiak leendő életével fog foglalkozni. Sem egyikről, sem a másiktól nem mondhatunk itéletet, de meg kellett jegyeznünk azért, mert most már csakugyan helyén való volna az a sokszor hangoztatott észrevétel, hogy ha a Dávid F. E. nem volna megalakulva, azonnal szerveznünk kellene.

Az unitárius egyházban senki sem vonhatja kétségbe, hogy a D. F. E. hézagot pótol, nagy szolgálatot tesz a hit és erkölcsös élet ébrentartására és szilárdítására. Ezt az érdemét immár a mélt. és főt. Zsinati Főtanács is elismerte, midőn a mult évi csókfalvi gyűlésen 100 kor. segélyt nyújtott irodalmi vállalatunk és más céljaink támogatására. Közgyűlésünknek épen az lesz egyik föladata, hogy ezt a támogatást jóval nagyobb mértékben sürgesse. Azt hisszük, hogy egyházközségeink közül is az erősebbek, s legalább is 50 kellene, hogy segítse az egyletet, vagyis lehetővé tegye, hogy jó és olcsó vallásos olvas-

mánnyal lássuk el szegényebb sorsu hiveinket. Az egyházközségeknek elsőrendű érdekük, hogy az onnan munkára eltávozott ifjak és felnőttek, a D. F. E. kiadványai ujján legyenek kapcsolatban velük és mindennel. Bizony meg kellene érteniök egyházközségekink presbiteriumainak, hogy ha távollakó tagjaitkat nyilvántartanak első helyen a szülők, azután a lelkész és tanító urak s végül a mi választmányunk utján, saját maguknak tennének szolgálatot, mert az elnéptelenedésnek, a gyengék elromlásának és pusztulásának egyik igen hatalmas akadálya lenne ez.

Vegyük szívünkre kedves tagtársak, hogy mi bizony nem gondolunk eleget ami lelki és erkölcsi javainkkal. Hiszen akkor nem volna lehetséges, hogy Egyletünk kiadványának, az Unitárius Közlönynek olvasói még soha sem érték el a 2000-t, értvén ezalatt azokat, akik lapunkat maguknak járatták. Olvasónk kétszer, sőt többször annyi is van. Fizetők, sajnos. még felénél is kevesebb, s emiatt immár nagyon fájoan fogjuk érezni a lapunk szűkebbre vonását. Emiatt nem adhatunk kézbe népies olvasmányokat. A nyomdai viszonyok annyira megváltoztak, hogy a kiadás épen kétszeresére emelkedett. Roppant nagy gondot adott és ad Választmányunknak, hogyan maradhassunk meg az eddigi gyakorlat mellett. S mi volt ez a gyakorlat? Az, hogy az egyletet megalapítottuk 1884-ben 20 kor. alapítói és 2 kor. rendes tagdíjjal, 1886-ban megindítottuk az Unitárius Közlönyt és megküldöttük az összes tagoknak. Uj fizetést nem, csak azt kértük, amit nagy nevű elnökünk tett jelszóva: gyűjtsön mindenki maga mellé még két tagot. Köszönettel ismerjük el, hogy ezt a kérést a jelen egyleti évben is többen teljesítették. De nem mindazok, akiknek módjában állott volna, s emiatt az országban sok hívünk van, aki egyletünket csak hírből ismeri.

Ha lehetséges volna, hogy csak egy-egy tagot nyerjen meg minden mostani tag, akkor már az uj évre elenyészne minden aggodalmunk és akkora tevékenység indulna meg közöttünk, a mekkora még nem volt. Reméljük a legjobbat!

Munkálkodásunk a rendes mederben haladott Kolozsvárt és a vidéken is.

Első helyen említjük meg, hogy a mult évben tartott csókfalvi zsinatnak lapunk, az Unitárius Közlöny hű képét adta. Számos képből örököztük meg a közreműködőket és szereplőket. Eljő az idő, mikor e lapunk lesz az események forrása s vezéreink ismertetője. Köszönettel említjük meg, hogy tagtársaink áldozatkészsége szépen megnyilvánult, hogy a lap költségeit fedezhessük.

Lapunk közkedveltsége, mondhatnók, állandóan fokozódik.

Jótékony hatását számos nyilatkozatból és levélből látjuk. Meg kellett győződnünk, hogy sok elhagyott és minden rokonától távol élő hitrokon az Unitárius Közlönyből nyeri lelki táplálékát és erkölcsi bátorságát. Mi, akik anyaegyházközségeinkben együtt élünk szeretteinkkel, el sem tudjuk képzelni, mily veszélynek van kitéve a sorsuk és a hitéletük azoknak, akik az idegenek nagy tengerén hanyodnak gyöngö sajkájukkal. Oh, ha ezen a téren még bár csak kétszer annyit tehetnénk!

Kedves új hiveket nyertünk a legnehezebb foglalkozású csendőrhitrokonok között. Örömmel látjuk, hogy a vallás iránti érzésüket hiven megőrizik és készséggel táplálják. Levelező tagjaink üzeneteiből tagtársaink az évfolyamán meggyőződhetek a távollévők élénk érdeklődéséről.

Ezek mellett nagy szolgálatot tettek ügyünknek azok a tagtársak, akik szíves adományaikkal járultak az Egylet kiadásaihoz. Fogadják hálánkat mindannyian, már csak azért is, hogy nagylelkű elnökünket nem hagyták magára. Ezt a szép névsort bemutatjuk, hogy köszönetünk kifejezhessük újból is.

Egyletünk sem kímél semmi áldozatot, mert a mellett, hogy a lapot nagy számban küldi ingyen, gyakran megbővitve adta egy teljes ivvel, avagy kevesebbel. A Nők Világát ingyen-mellélekletképpen adtuk minden második szám mellé.

Jelen közgyűlésünk előtt áll egy lehangoló jelentésünk, melyben arról számolunk be, hogy a kolozsvári nyomdák kartelbe léptek, s a lap nyomásának az árát kétszeressé emelték föl. Nagy gondot adott Választmányunknak, hogy kerülhesse el a tagdíjak fölemelését. A közgyűlés bölcsessége és buzgó-sága sokat lendíthet a kérdés megoldásában.

Felolvasó gyűléseinket megtartottuk Kolozsvárt négy ízben, midőn szabad előadást tartott Józán Miklós esperes amerikai utjáról, dr György János: a szocializmus és az egyház viszonyáról, dr Gál Kelemen: a történeti Jézusról, dr Boros György és dr Tóth György „a tiz parancsolatról”. Szavalóink s a papnövendékek énekkara emelték és élénkitették összejöveteleinket.

Ifjusági Körünk a Raffaj Károly elnöklete alatt élénk munkásságot fejtett ki, több nyilvános felolvasó gyűlést tartott.

Mielőtt fiókegyleteink működését ismertetnők, nagyon szomorú kötelességet kell lerónunk, halottainkról megemlékeznén. Soha annyi gyászkeretet nem hozott lapunk egy év alatt.

Legelső helyen a Dávid Ferenc költőjét, Murányi Farkas Sándort említjük, őt, akihez hasonló vitéze nem volt a D. F. E. lobogójának. 24 év alatt mindig és állandóan velünk volt. Költeményeit fájoan fogjuk nélkülözni még nagyon soká; szeretetét a D. F. E. iránt talán senki sem pótolhatja.

Adorján Domokos, a tordai f. e. pénztárnoka szívével és

kezével együtt dolgozott a jó ügyért mindig önzetlenül, Bedő Dénes ny. tanár kezdet óta tag, s ujabban a maroskői f. e. elnöke, Adám Albert, Pálffy Dénes, Incze Lajos, Ferencz Gyula, Gál Sándor, Létay Lajos, Koncz Gyula, dr Veress Lajos, s derék buzgó papjaink: Kiss Sámuel, Benczédi Domokos, Úrmösi Sándor, Fekete Domokos és Dézsi Mihály egyenlően méltók könnyeinkre. Sokat kell imádkoznunk, míg helyöket hasonlóan kipróbált és megedzett vezérek foglalják el! Hálánk és elismerésünk kísérte sirjokba!

Fiókegyleteink

nem feledkeztek meg a rájuk váró nagy és üdvös föladról, ámbár talán még többet is várhatnánk. Azaz, hogy mindig többet várunk, mert az élet, a társadalom, a közfelfogás, az igények mindig nagyobbak. Az állam, a közmívelődést terjesztő egyesületek, a felekezeti és vallásos szövetkezetek roppant nagy igyekezettel munkálnak, de a mi feladatainkat nem oldják meg. A vidéki tagtársak érintkezése nehézkes, fárasztó és költséges is. Ezt mi nagyon jól tudjuk és méltányoljuk, de az ünnepélyes közgyűlések mellett és helyett a községiéket sokat, nagyon sokat tehetnek. Szóljon elismerésünk első helyen is a két Homorodmenti községeknek, melyekben a lelkészek és tanítók buzgó vezetése meghozta a sikert.

Az *abrudbányai* habár kevés taggal és szűk körben, de jó hatással működik. Közgyűlésünk előtt két érdemes indítvány-nyal szerepel.

A *kereszturi* három erős tagra oszolva, mint ravai, Gagyvize és Nyikómenti-kör működött 2—2, vagy több gyűlésen nagyszámú szereplővel.

Az *udvarhelyi* két gyűlést tartott számos felolvasóval, szavalóval és jeles énekkarával. A községekben tartottak összejövetelt: Almáson, Karácsonfalván, Jánosfalván, Városfalván, Szentpéteren és Szentpálon. A szomszédos lelkészek és tanítók s a helybeli ifjak működtek. A Kör elnöke, Sándor Gergely tizenkét évi rendkívül buzgó és eredményes munka után, megvált elnöki székétől. Minthogy ezeken a közgyűléseken az udvarhelyi jelentések sokszor szerezték nekünk nagy örömet, most hadd nyilvánítsuk hálás elismerésünket és köszönetünket. Adjon Isten a Dávid Ferenc Egyletnek sok olyan lankadatlan vezért, amilyen Sándor Gergely volt.

A *felsőfehéri* a vezető tagok betegsége miatt nem tartott annyi gyűlést, amennyit szokott, de a buzgósága nem lankadott.

A *háromszéki* titkári jelentés szavai szerint: nem lankad azon magas cél elérésére irányuló törekvésben, hogy a vallás-

egyenlőség s a lelkiismereti szabadság valahára megteremje az igazi valláserkölcsöt élet édes gyümölcsét.

A *küküllői* egy diszközgyűlésen a nagy nyilvánosság előtt szerepelt, s egy rendes közgyűlésen bethlenszentmiklósi, di-csőszenzmártoni és deésfalvi munkakörökre oszolva végezte munkáját.

A *marosi* kör eddigi jó híréhez méltó lenni igyekezett gyűlésein és a tagok szaporításával és rendbeszedésével. Elnöke elhalván, újra szervezkedett. Nagy munkásságot fejtett ki két ünnepélyen és egy rendes közgyűlésen.

Az *aranyostordai* kör elveszítette buzgó pénztárnokát, de újra szervezkedvén, közelebbről népes gyűlésen bizonyította be, hogy bő erővel rendelkezik, s minden reményünket meg fogja valósítani.

S végül hadd emlékezzünk meg a budapesti derék egy-lettársról. Mint megelőzőleg mindig, úgy az elmúlt egyleti évben is hat nagyszabású felolvasó gyűlésen s egy báltredezésével szolgálta a nemes célt.

Hálás köszönetünk illesse az összes vezetőket és a lelkes közreműködőket. Adjon Isten nekünk az eddiginél is szebb és gazdagabb esztendő.

Előre vegyük figyelembe t. tagtársak és mt. közgyűlés, hogy a holnapi nappal megkezdjük a negyedszázad utolsó évét. Ünnepi, jubiláris esztendő lesz, szerezzünk magunknak mindnyáján egy kis örömet az egyesületi szép és hasznos munkában.

Lőrinczi István főlshózal és terjedelmes beszéd kíséretében indítványozza, hogy a titkárnak, alelnöknének és az egész választmánynak fejeztessék ki elismerés az egylet ügyeinek lelkiismeretes és sikeres vezetéséért.

5. Pénztárnok Gálfi Lőrinc előterjeszti évi jelentését.

Tisztelt Közgyűlés!

Egyletünk pénztári ügyeiről jelentésemet a következőkben teszem meg:

Összes bevételeink volt 12747 K 42 f., melyből 9895 K 78 f. a megelőző évről jött át. Így a folyó évi bevétel 2851 K 64 f., mely összeg a megelőző év bevételeinél 353 K 06 fillérrel több. E látszólagos javulás azonban, mint bevételeink részletezése mutatni fogja, nem azon körülményből magyarázható egészen, hogy egyleti évünk 14 hónap volt, hanem abból, hogy szerencsésebb körülmények következtében ajándékok és kamatok címén több bevételeink volt.

Kiadásaink összege 2923 K 28 f., mely a megelőző évinél 620 K 77 fillérrel nagyobb. Ennek oka már részben a

hosszabb egyleti év, részben pedig az Unitárius Közlöny kiadási költségeinek megdrágulása.

Bevételeink összege a kiadásnál 71 K 64 fillérrel kevesebb.

Az egylet meglevő vagyona 9824 K 14 f., mely összeg a mult évi közgyűlés határozatával tőkésítettnek mondott 10269 K 73 fillérről 445 K 09 fillérrel kevesebb. Ezért választmányunk ajánlja, hogy, tekintettel a kedvezőtlen pénzügyi helyzetre, ez évben csak 80 K befizetett alapítói díj tőkésítették. E határozat végrehajtása után tőkésített alapjaink a következők lesznek:

1. Brassai-alap	400 K — f.
2. Hajós János-alap	200 " — "
3. Nőkvilága-alap	2000 " — "
4. Persely-alap	1576 " 73 "
5. Házi-alap	6173 " — f.

Összesen.... 10349 K 73 f.

Bevételeink részletei a következők:

Rendes tagok díjai	734— K;	a megelőző évben	530— K
Előfizetők díjai	288— " " "	" " "	247— "
Fiókegyletek díjai..	622·08 " " "	" " "	538·48 "
Nyomtatványok díjai	71— " " "	" " "	176·51 "
Kamatok	425·73 " " "	" " "	409·77 "
Ajándékok díjai....	420·61 " " "	" " "	216— "
Házi estély díjai....	— " " "	" " "	100·60 "
Alapítók díjai.....	80— " " "	" " "	80— "
Bpesti D. F. E. díjai	200— " " "	" " "	200— "

Összesen 2851·64 K; a megelőző évben 2498·58

Az ajándékok címén szerepel azon 100 K, melyet egyházunk ez alkalommal először juttatott egyletünknek a mult évi zsinat határozatából, valamint 88 K 48 f., melyet a helybeli gyermeknapot rendező-bizottság ajándékozott egyletünknek.

A kiadások részletei a következők:

Nyomdai költség..	1955·50 K;	a megelőző évben	1296·85 K
Postadíjak.....	523·10 " " "	" " "	417·20 "
Kiadói munkák....	110— " " "	" " "	131·80 "
Képek díjai	74·16 " " "	" " "	15·56 "
Ügykezelés	15·72 " " "	" " "	21·10 "
Misszió	4·80 " " "	" " "	140— "
Tiszteletdíjak	240— " " "	" " "	280— "

Összesen 2923·28 K; a megelőző évben 2302·51 K

A fiókegyletek járulékaik külön a következők:

Abrudbányai fiókegylet	73·20 K;	megelőző évb. volt	40· — K
Aranyostordaköri	60·48	”	58·08
Felső-Fehérköri	12· —	”	27·60
Háromszékköri	45·60	”	97·20
Kereszturköri	81·60	”	79·20
Küküllőköri	22·80	”	21·60
Marosköri	174· —	”	76 80
Udvarhelyköri	152·40	”	138· —

Összesen 622·08 K; megelőző évb. volt 538 48 K

Tisztelettel kérem, hogy jelentésem tudomásulvétele és jóváhagyása után, engem a lefolyt év számadásának terhe alól felmenteni sziveskedjenek.

Kolozsvár, 1908 október hó 30-án.

Gálfi Lőrinc
pénztárnok.

Titkár jelenti, hogy Árkosi Lajos és Iszlai Márton választmányi tagok a pénztárnok számadását megvizsgálták, rendben találták s elfogadásra ajánlják.

A pénztárnoki kimutatást és számadást tudomásul veszi a közgyűlés s Gálfi Lőrinc pénztárnoknak, fenntartván a fenntartandókat, köszönetet mond.

6. A választmány jelenti, hogy az Ellenzék-nyomda az Unitárius Közlöny nyomási költségeit az eddigi árnak kétszeresére emelte, miután a nyomdászok kartelbe léptek s a bérviszonyok megváltoztak. Az „Ellenzék“- s a „Gámán“-nyomda meg a tordai Fodor-nyomda ajánlatot tettek. Az ajánlatokat az irodalmi bizottság és a választmány megvizsgálta s egybehangzólag ajánlja, hogy a lap továbbra is az „Ellenzék“ nyomdájában nyomassék s a kiadás is arra bizassék, minthogy ez tett előnyösebb ajánlatot.

Kijelenti a választmány, hogy az Egylet nem volna köteles a tagoknak az évi 2 kor. tagdíj fejében a lapot is adni, mivel erre az alapszabályok, sem ígéretei nem kényszerítik, de tekintettel arra, hogy a tagok díjaiból a lap költségei s az egyleti kiadások is fedezhetőek volnának, ha azok mind befolyának, még abban az esetben is, a 2 kor. tagdíjnak 40%, mint eddig, ezután is a fiók-egyleteknek adatik, ajánlja, hogy se a tagdíjokban, se az előfizetésekben áremelés ezuttal ne tétessék, hanem hatalmaztassék fel a választmány, illetőleg a szerkesztő, hogy a nyári két hónapban ne adjon lapot, ha a félévi eredmény nem lesz elég kedvező, egyben hívassanak föl a tagok, hogy

önkéntes adományaikkal az eddiginél is nagyobb arányban támogassák az együletet, s különösen arra, hogy tagdíjait az eddiginél jóval pontosabban fizessék s a tagok számát saját érdekükben is buzgósággal neveljék.

A Nők Világa, minthogy az alapja (1999 kor.) ezidőszerint még nem fedezi, mint önálló lap költségeit, ezután az U. K.-ben, mint egyik önálló rovat vezettessék.

— A választmány előterjesztéseit indokoltnak látja és elfogadja a közgyűlés.

7. A fennebbi tárgygyal kapcsolatban a választmány javasolja, hogy az Egyházképv. Tanács kéressék meg, hogy a DFE. missiói tevékenységét legalább 600 kor. évi segélylyel segítse elő.

— Az előterjesztés és kérés meg fog tétetni.

8. Az abrudbányai fiók-egylet javasolja, hogy az Egylet az Unitárius Közlönyt az eddiginél is népiesebb irányban szerkeszttesse, hogy a köznép igényeinek még jobban megfeleljen. A választmány figyelmébe ajánlja e kivánalmat a szerkesztőnek s ilyen értelemben az intítvány tudomásul vételét javasolja.

— Tudomásul vesszük.

9. Az abrudbányai fiók-egylet javasolja, hogy a nép izlésének és igényeinek megfelelő imakönyvet adjon ki a Dávid Ferenc-Egylet. A választmány az indítvány célzatát a magáévá teszi, ajánlja a közgyűlésnek, hogy bizassék meg a választmány az előkészületek megtételével.

— Megbizatik.

10. A választmány fájdalommal jelenti, hogy dr. Kőváry László választmányi tag elhunyt s ajánlja, hogy helyébe Kovács Kálmán tanár választassék meg.

— Egyhangu felkiáltással Kovács Kálmán választmányi taggá választatott.

11. A választmány jelenti, hogy a választmányi tagok közül Nagy Gyuláné, Lehmann Róbertné, Fanghné Gy. Izabella, Gyöngyösi Béláné, Csifó Salamon, Hadházi Sándor, Iszlai Márton és Tarcsafalvi Albert, miután három évök lejárt, kilépnek; egyben javasolja, hogy miután több buzgó tagunk van, akik bizonyonyal szívesen vennének részt a választmányban, még 3 nő és 3 férfi tag választassék meg.

— A régi tagok újra megválasztatnak, s a választmány kibővítették a következő új tagokkal: Nyirő Gézőné, Pákey Lajosné, Sinczki Julia, Kelemen Lajos, dr. Lukácsi József, dr. Tóth György.

12. Kiss Sándor fűzesgyarmati lelkész felolvasást tart.

Fazakas Lajos lelkész indítványozza, hogy a felolvasásért mondassék köszönet s külön lenyomatban is terjesztessék. Ferencz József püspök ur nagy elismerését nyilvánítja. Lőrinczi István elismerő szavakkal méltányolja.

— A közgyűlés az ifju lelkész munkáját teljesen méltányolja, azt jegyzőkönyvileg is kifejezi, a terjesztést a választmányra bizza.

13. Elnök a gyűlést bezárja, a perselybe adakozásra a tagokat felhívja.

EGYLETI ÉLET ÉS MUNKÁSSÁG.

A D. F. Egylet választmánya derék tagokkal gazdagodott, akiknek munkásságára nagy reménységgel tekintünk: Nyirő Gézáné, Szinczki Julia, Pákei Lajosné, Kelemen Lajos, Kovács Kálman, dr Lukácsi József, dr. Tóth György. A választmány régi tagjai: Tiszteleti elnökök: Ferencz József unitárius püspök, Fekete Gábor kir. táblai elnök, Úrmössy Miklós ny. min. tanácsos, a budapesti Dávid F. Egylet elnöke, Porczelné Kozma Flóra. Elnök: Báró Petrichevich Horváth Kálmán, alelnökök: Ferencz Józsefné, Kozma Ferenc, titkárok: dr Boros György, Fangh Erzsébet, választmány: Arkosi Lajos, dr Barabás Ábel, dr Boros Györgyné, Csifó Salamon, Csifó Salamonné, Fangh Erzsébet, Fanghné Gyujtó Izabella, Gálfi Lőrinc pénztárnok, dr Gál Kelemen, Gyöngyössi Béláné, Gyulay László, Haller Rezsőné, Hadházy Sándor, Kelemen Lajos, Kovács Irén, Kovács Kálmán, dr Lehmann Robertné, dr Nyiredi Gézáné, Nyirő Gézáné,

Pákei Lajosné, Pálfi Márton, Székely János, Szinczki Julia, dr Tóth György, Végh Mihályné.

A **fiókegyleti titkár** urakat kéri az egyleti titkár, szíveskedjenek a választmány teljes névsorát lehetőleg külön lapra összeállítva november 15. előtt beküldeni. Kérjük a **fiókegyleti tagok** teljes névsorát a lakás és posta megjelölésével. Az **uj tagok** nevét és címét mindig külön papíron kérjük, hogy a kiadónak azonnal átadhassuk.

Minden egyleti tag olvassa el a boríték első és második oldalát.

A **Berde Mózsa-ebéden** a főtanácsoson Daniel Lajos köri gondnok mondott pohárköszöntőt a Berde-pohárral. Ismert szónoki erejét növelte az a nagy szeretet, a melylyel ő a kítűnő gazda a néhai nagygazda iránt viseltetett. Azt is lehetett érezni, hogy a Daniel-családban Berde Mózsa iránt hagyományos tisztelet uralkodik, miután Daniel Gábor tiszt. főgondok urnak Berde Mózsa nevelője és barátja volt.

Szerkesztői üzenetek.

Fáron. Érdekes felfogás, de csak a jövőkor tér el.

Kiss Sándor felolvasását is a jövő számban adjuk.

Egy szép levelet kaptunk Pákei Lajos főmérnök urtól. Sajnáljuk, hogy csak a jövő számban adhatjuk.

ALAPITTATOTT 1879.

TELEFON 233. SZÁM

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség szíves pártfogásába ajánlani 29 év óta fennálló, a mai modern technika minden eszközeivel, a :: legujabb betűkkel és gépekkel felszerelt ::

ELLENZÉK-KÖNYVNYOMDÁNKAT

Műintézetünkben mindennemű könyvnyomdai munkák, úgymint: tudományos művek, tankönyvek, röpiratok, szaklapok, iskolai és hivatalos rovatos ívek, különféle meghívók, eljegyzési és menyegzői értesítések, körlevelek, falragaszok, árjegyzékek, névjegyek; valamint mindenféle nyomdai termékek a legegyszerűbbtől kezdve a legdíszesebb kivitelig gyorsan :: :: és pontosan készíttetnek el. :: ::

Midőn dúsan berendezett könyvnyomdánkat bátrak vagyunk a n. é. közönség szíves pártfogásába ajánlani, egyben tisztelettel kérjük, :: :: hogy nyomtatvány-megrendeléseivel :: ::

ELLENZÉK-KÖNYVNYOMDÁNKAT

:: :: :: megtisztelni méltóztassék. :: ::

MŰINTÉZETÜNK:

KOLOZSVÁR, SZENTEGYHÁZ-UTCA 22

ALAPITTATOTT 1879.

TELEFON 233. SZÁM

M. Á. V. ERDÉLYI FŐ- ÉS MELLÉKVONALAINAK MENETRENDJE.

Az összes vég- és csatlakozó állomások kimutatásával. Érvényes 1908. okt. 1-től.

I	Gy. 720 Sz. 520	Sz. 900 827	Sz. 540 727	Gy. 915 553	ind é	Budapest k. p. u.	é	Sz. 720 559	Gy. 750 1110	Sz. 640 649	Gy. 940 1259
	" 532	" 854	" 830	" 611	ind	Kolozsvár	é	" 521	" 1050	" 610	Sz 1223
	" 651	" 1016	" 1017	" 726	é	Ar.-Gyéres A)	ind.	" 348	" 930	" 443	" 1046
	" 715	" 1044	" 1059	" 750	é	Kocsárd B)	ind.	" 307	" 500	" 415	" 1008
	" 805	" 1143	" 1246	" 831	é	Tövis	ind.	" 157	" 812	" 325	" 900
	" —	" 1206	" 133	" 838	ind		é	" 132	" 800	" 224	—
	" —	" 1239	" 208	" 905	é	Küküllőszög C)	ind.	" 1248	" 735	" 153	—
	" —	" 127	" 308	" 944	é	Kis-Kapus D)	ind.	" 1146	" 656	" 100	—
	" —	" 300	" 447	" 1055	é	Segesvár E)	ind.	" 954	" 549	" 1135	—
	" —	" 326	" 516	" 1114	é	Héjasfalva	ind.	" 930	" 529	" 1109	—
	" —	" 712	" 850	" 209	é	Brassó F)	ind.	" 546	" 245	" 730	—
II	Gy. 725	Sz. 800	Gy. 200	Sz 1010	ind	Budapest k. p. u.	é	Sz. 610	Gy. 110	Sz. 720	Gy. 935
	" 1212	" 329	" 654	" 605	é	Arad	ind.	" 930	" 818	" 1125	" 416
	" 1222	" 402	" 704	" 635	ind		é	" 850	" 808	" 1050	" 401
	" 307	" 902	" 1001	" 1041	é	Piski a)	ind.	" 412	" 508	" 615	" 105
	" 401	" 1030	" 1101	" 1204	é	Alvincz β)	ind.	" 248	" 409	" 448	" 1205
	" 427	" 1049	" 1113	" 1294	é	Gy.-Fehérvár γ)	ind.	" 230	" 357	" 429	" 1136
	" —	" 1125	" 1135	" 1258	é	Tövis	ind.	" 200	" 333	" 355	—
A.	Sz. 733	V. 1040	V. 659	Sz 1026	ind	Ar.-gyéres	é	Sz. 530	V. 1055	V. 333	Sz. 912
	" 755	" 1102	" 721	" 1048	é	Torda	ind.	" 410	" 935	" 313	" 852
B.	V. 201	Sz. 805	Sz 315	Sz. 910	ind	Kocsárd	é	Sz. 740	Sz. 240	Sz. 834	V. 1231
	" 253	" 846	" 401	" 951	é	M.-Ludas B ¹)	ind.	" 700	" 200	" 754	" 1143
	" 453	" 1025	" 531	" 1127	é	M.-Vásárhely	ind.	" 526	" 1225	" 615	" 935
	" 503	V. 1037	V. 553	—	ind		é	—	" 900	V. 552	" 920
	" 635	" 1201	" 725	—	é	Szász-Régen	ind.	—	" 734	" 437	" 754
	" 830	" 124	" 905	—	é	Déda	ind.	—	" 542	" 325	" 617
B ¹	V. 345	T. 425	—	—	ind	M.-Ludas	é	V. 730	—	—	—
	" 919	" 646	—	—	é	Sajó-Magyarós	ind.	" 133	T. 625	—	—
	" 1014	" 741	—	—	é	Besztercze	ind.	" 1250	" 530	—	—
C.	V. 302	V. 243	—	—	ind	Küküllőszög	é	V. 844	V. 648	—	—
	" 828	" 803	—	—	é	Sóvárad	ind.	" 411	" 105	—	—
D.	Sz. 228	Sz 1120	V. 710	—	ind	Kis-Kapus	é	V. 923	Sz. 615	Sz 1241	—
	" 358	" 1257	" 915	—	é	Nagy-Szeben D ¹)	ind.	" 731	" 445	" 1120	—
	V. 872	V. 548	—	—	é	Fogarás	ind.	" 333	—	" 442	—
D ¹	V. 521	V. 145	V. 831	—	ind	Nagy-Szeben	é	V. 700	V. 322	V. 1009	—
	" 557	" 221	" 913	—	é	N.-Disznód	ind.	" 627	" 248	" 935	—
E.	V. 320	V. 1110	—	—	ind	Segesvár	é	V. 917	V. 600	—	—
	" 352	" 1140	—	—	é	Héjasfalva	ind.	" 849	" 531	—	—
	" 606	" 155	—	—	é	Sz.-Udvarhely	ind.	" 700	" 305	—	—
F.	Sz. 515	Sz. 841	V. 305	T. 700	ind	Brassó F ¹)	é	Sz. 816	Sz. 159	V. 633	Sz 1008
	" 630	" 1010	" 430	" 823	é	S-Szt-György F ²)	ind.	" 656	" 1241	" 505	" 848
	" 759	" 1149	" 616	—	é	Kovászna	ind.	" 535	" 1120	" 333	—
	" 851	" 1249	" 705	—	é	K.-Vásárhely	ind.	" 448	" 1033	" 245	—
F ¹	V. 835	V. 400	V. 933	—	ind	Brassó	é	V. 727	V. 152	V. 720	—
	" 952	" 525	" 1049	—	é	Zernest	ind.	" 608	" 1238	" 612	—
F ²	" 655	V. 1035	T. 1244	V. 500	ind	S-Szt-György	é	V. 635	V. 1205	V. 425	Sz. 838
	" 902	" 1242	" 444	" 831	é	Cs.-Szereda	ind.	" 345	" 903	" 223	" 636
	" 1107	" 306	" 830	—	é	Cs.-Gyimes	ind.	—	" 520	" 1207	" 430
α	Sz. 610	V. 1125	V. 402	V. 1100	ind	Piski a ¹)	é	V. 425	V. 1035	V. 300	Sz. 820
	" 1006	" 358	" 755	" 440	é	Petrosény	ind.	" 1201	" 715	" 1036	" 505
	T. 1157	" 601	" 924	" 623	é	Lupény	ind.	" 1033	" 540	" 848	T. 301
α ¹	T. 620	V. 1135	T. 425	V. 1032	ind	Piski	é	V. 448	T. 1025	V. 250	T. 810
	" 718	" 1220	" 523	" 1116	é	V.-Hunyad	ind.	" 408	" 938	" 210	" 722
β	V. 290	V. 740	Sz. 421	—	ind	Alvincz	é	V. 645	Sz 1122	V. 858	—
	" 655	" 1247	" 821	—	é	N.-Szeben	ind.	" 152	" 743	" 342	—
γ	V. 437	V. 940	T. 436	—	ind	Gyulafehérvár	é	V. 723	T. 1103	V. 614	—
	" 733	" 1232	" 747	—	é	Zalathna	ind.	" 455	" 820	" 343	—